

[Уводник](#)

[Садржај](#)

[Резимеи](#)

[Contents and summaries](#)

УВОДНИК

Овај број Нове српске политичке мисли посвећен је истовремено суверенитету и економији. Реч је о два, на први поглед, сасвим различита и случајно састављена темата које, међутим, у нарочиту целину повезује чињеница да, узети заједно, представљају не само најактуелнија питања око којих се ломе копља у савременој политичкој филозофији и теорији, већ и кључне парадигме око којих се – или спрам којих се – конституише поље политичког. То значи да суверенитет и економија, у извесном смислу, чине два пола у односу на која је могуће ближе одредити, разумети и класификовати различите политичке теорије и политичке праксе – у зависности од тога који део се сматра важнијим и шта чини главни улог и циљ политичког делања. Та амбивалентност у битном смислу је иманентна унутрашња противречност кретања савремене политике која се у донекле поједностављеном, али и не сасвим нетачном облику данас може изразити као дилема између неолибералне идеје, чији камен темељац чине управо економски процеси

слободног тржишта (полазећи од којих се онда разумева смисао политике), и становишта конзервативизма, али и једног дела социјал-демократског мишљења – према којима је, данас, као и јуче, питање државе основ и исходиште сваке политичке теорије и праксе.

С друге стране, феномен глобализације учинио је да се и питање суверенитета и питања економије, као и њиховог међусобног односа, појаве и на један сасвим нов начин. Савремене светске филозофске, социолошке, правне и политиколошке дебате о суверенитету отвориле су последњих година тему о примарном носиоцу суверенитета, као и његовом значењу и смислу. Да ли је главни носилац суверенитета индивидуа? Да ли се још увек може говорити о традиционалном државном суверенитету? Како се могу легитимисати различити степени и нивои суверености? Има ли наднационалног суверенитета и да ли је репрезентативан пример за то Европска унија? Каква је улога транснационалних организација и мултинационалних компанија? Има ли демократског суверенитета и/или суверенитета демократије? Шта је подељени суверенитет и на који начин се остварује?

Тематизација суверенитета у овом двоброју НСПМ изведена је кроз оригиналне научне радове угледних домаћих и страних теоретичара, те на тај начин, верујемо, представља не само вид нашег активног укључивања у водеће светске дебате, већ и самосвојан допринос проблематизовању и решавању неких од најсложенијих питања и дилема савремености. Први темат о суверенитету започиње правно-политиколошким анализама Мајкла Севица и Саше Гајића, у којима се разматра питање односа суверенитета и права, тј. међународне политике и међународног права, као и испитују могућности и начини супротстављања политици заснованој на сили. У том контексту објављујемо и ексклузивни интервју са Џоном Фонтеом, у којем се идеја о „постсуверености“ разматра као основ идеологије транснационалног прогресивизма.

Други део темата о суверенитету чине филозофске анализе Јана Цукермана, Владимира Милисављевића, Богдане Кољевић и Ивана Миленковића. У овом делу реч је превасходно о теоријским анализама појма и проблема суверености, и начина на који је овај појам присутан и артикулисан код класичних аутора као што су Томас Хобс, Карл Шмит и Хана Арент, као и савремених филозофских писаца попут, у последње време, веома актуелног Ђорђа Агамбена. У рубрици Досије тематизација појма суверенитета употпуњена је преводима инструктивних радова Симон Гоајар-Фабр, Хасе Хофмана, Хелмута Кварича и Стефана Д. Краснера, чиме су домаћој стручној и широј јавности представљене дивергентне теоријске позиције, од шмитовског модела децизионистичког суверенитета до отворених заступника идеје о подељеном суверенитету и његовој конкретној имплементацији у савременим политичким и друштвено-економским условима.

У другом темату овог броја Нове српске политичке мисли посвећеног економији

доносимо ауторске радове Млађена Ковачевића, Слободана Аћимовића, Ружице Мрдаковић-Цветковић, Рајка Буквића и Мирослава Јовановића. Реч је о анализама у којима се разматрају питања спољњег дуга и степена задужености Србије (Ковачевић), проблем монопола на тржиштима САД, Европе и Србије (Аћимовић), интеграциони и дезинтеграциони процеси на простору југоисточне Европе (Мрдаковић-Цветковић), контроверзни процес руске транзиције деведесетих година (Буквић), као и неке генералне дилеме везане за аспект економске глобализације са чијим (само)деструктивним последицама се и Србија и свет тек почињу озбиљније суочавати (Јовановић).

У рубрици Огледи прилози Златка Исаковића и Александра Добријевића усредсређују се на проблем политичке моћи у глобалним међународним односима, односно на дилему како се филозофија односи спрам друштвене и политичке стварности, док се прилог Драгана Ђукановића фокусира на актуелно питање положаја Срба на постјугословенском простору. Следе Сучељавања у којима Марија Обрадовић са становишта историјске научне критике анализира дело Косте Николића о култу Тита и радничкој класи у бившој Југославији. Најзад, у рубрици Осврти, рецензије, прикази Александар Новаковић, Саша Гајић, Дејан Петровић, Иван Миленковић, Милица Весковић, Александар Лукић, Јована Папан, Слободан Марковић и Добрица Гајић представљају књиге Збигњева Бжежинског, Ентонија Гиденса, Алпара Лошонца, Александра Павко-вића и Петра Радана, Симе Елаковића, Митје Великоње, Душана Батаковића и Милана Комненића.

САДРЖАЈ

Уводник5

ТЕМА БРОЈА: СУВЕРЕНИТЕТ

Мајкл Севиц

Легализација политике и политизација права:
промена односа између суверенитета и права11

Саша Гајић

Сувереност и међународно право у постсувереном свету	31
Џон Фонте	
Суверенитет и транснационални прогресивизам	51
Јан Цукерман	
Реконструисање народне суверености са Ханом Арент и против ње	59
Владимир Милисављевић	
Сувереново право на тумачење Библије: о смислу једног теорема Хобсове политике	91
Богдана Кољевић	
Теорије о постсувереном стању: Агамбенова критика суверенитета	111
Иван Миленковић	
Парадокс суверености	127
Досије	
Симон Гоајар-Фабр	
Појам суверености од Бодена до Хобса	137
Хасо Хофман	
„Суверен је онај ко одлучује о ванредном стању“	159
Хелмут Кварич	
Сувереност у ванредном стању	175
Стефен Д. Краснер	
Подела суверенитета	203
Економска политика	
Млађен Ковачевић	
Спољни дуг и степен спољне задужености Србије	239
Слободан Аћимовић	
Монополи или доминантне позиције на тржишту – САД, Европа и Србија	269
Ружица Мрдаковић-Цветковић	
Интеграциони и дезинтеграциони процеси на просторима југоисточне Европе	281
Рајко Буквић	
Транзиција у Русији – либерализам у изведби „породице“	291
Мирослав Н. Јовановић	
Глобализација се приближава: дочекати је са цвећем или наоштрени сабље?	317
Огледи	
Златко Исаковић	
Утицај и политичка моћ у међународним, глобалним и другим односима	343
Александар Добријевић	
Филозофи као васпитачи	357

Драган Ђукановић

Положај Срба у постјугословенским државама367

Сучељавања

Марија Обрадовић

Култ Тита и радничка класа Србије379

Осврти, рецензије, прикази

Александар Новаковић

Нова шанса за Америку

(Збигњев Бжежински, Друга шанса: Три председника
и криза америчке суперсиле)393

Саша Гајић

Критика новог империјализма

(The New Imperialism, Ideologies of Empire)400

Дејан Петровић

Мало онтолошког оптимизма

(Ентони Гиденс, Одбегли свет)404

Иван Миленковић

Криза кризе

(Алпар Лошонц, Суверенитет, моћ и криза)409

Милица Весковић

Када је сецесија оправдана?

(Александар Павковић и Петар Радан, Стварање
нових држава)413

Александар Лукић

Етика, бизнис и комуникација

(Симо Елаковић, Пословна етика и комуницирање)417

Јована Папан

Европа као болест

(Митја Великоња, Евроза: критика новог евроцентризма)...420

Слободан Г. Марковић

Историјат дечанског питања

(Душан т. Батаковић, Дечанско питање)427

Добрица Гајић

Косово у Рамбујеу

(Милан Комненић, Клопка у Рамбујеу)433

Contents439

РЕЗИМЕИ

Мајкл Севиц

Универзитет Колумбија

Њујорк

ЛЕГАЛИЗАЦИЈА ПОЛИТИКЕ И ПОЛИТИЗАЦИЈА ПРАВА: ПРОМЕНА ОДНОСА ИЗМЕЂУ СУВЕРЕНИТЕТА И ПРАВА

Сажетак: Аутор истражује питање суверенитета кроз однос између међународне политике и међународног права, нарочито кроз савремену промену овог односа у којој је домет међународног права постао све већи док се оспорава његова заснованост на вољи суверених држава. Аутор излаже становиште и аргументише да је преплитање права и политике штетно и за право и за политику и да је потребно разумети их као одвојене сфере људског деловања. Прихватање принципа суверенитета, као битан део међународног права, даје солидну основу за међународне односе и представља једини начин за супротстављање политици силе.

Кључне речи: међународна политика, међународно право, суверенитет.

Саша Гајић

Институт за европске студије

Београд

СУВЕРЕНОСТ И МЕЂУНАРОДНО ПРАВО
У ПОСТСУВЕРЕНОМ СВЕТУ*

Сажетак: Питање еволуције концепта суверенитета модерних националних држава у глобализујућем, постсувереном свету једно је од кључних питања која заокупљују пажњу стручне јавности. У овом раду се анализира однос настанка концепта суверености и нововековне модерне државе, те последично израстање „вестфалског“ међународног поретка и њему својственог међународног права, које, у њиховом расту и усложњавању, познајемо већ три и по века. Посматрајући друштвене тенденције и дифузију моћи у постмодерној међународној заједници, аутор долази до становишта о кружном току теорије о суверености која је, истргнувши се од својих универзалистичких, персоналних корена из антике и средњег века, прошла дуг историјски пут да би се на крају поново нашла пред питањима универзалног и свеобухватног надржавног суверенитета. Вредносно се одредити спрам овог процеса не значи порицати сувереност као такву, већ фаворизовати једну сувереност наспрам друге. Друштвена збиља и заговорници теорија о постсувереном међународном поретку заправо и не поричу концепт суверености у својој суштини, већ само одричу капацитете појединим националним државама да га у новонасталим околностима ефикасно врше.

Кључне речи: сувереност, међународно право, међународна заједница, трансформација, природно право, постсувереност, светска држава.

Јан Цукерман

Универзитет Колумбија

Њујорк

РЕКОНСТРУИСАЊЕ НАРОДНЕ СУВЕРЕНОСТИ СА ХАНОМ АРЕНТ И ПРОТИВ ЊЕ

Сажетак: У овом чланку аутор настоји да утврди могућности за реконструкцију теорије народне суверености у околностима савремене политичке либералне и демократске теорије. реч је о покушају да се одбрани место народне суверености као кључног и конститутивног елемента модерног друштва, супротно одбацивању које је често присутно у савременим критикама које се позивају на Хану Арент. Након што се одбацује критика суверености Хане Арент као искључиво оријентисана на модел ауторитарне, тј. апсолутистичке суверености, разматра се неколико релевантних покушаја реконструкције народне суверености. Ови покушаји групишу се око два теоријска модела интерпретације – теорије дискурса, утемељене на филозофији Јиргена Хабермаса, те појма конституишућег субјекта, проистеклог из политичко-правне теорије Карла Шмита. У другом делу аутор повезује различите и често међусобно супротстављене закључке ових теорија, настојећи да изгради кохерентан савремен појам народне суверености, способан да превазиђе традиционалну критику. Такође, аутор покушава да одговори на савремене теоријске изазове, илустроване у опасности од политичке пасивности грађана према учествовању у конститутивним друштвеним процесима, те све значајнијој олигархизацији и империјализацији либералне и демократске праксе у САД.

Кључне речи: народна сувереност, ауторитарна сувереност, конституишућа моћ, конституисана моћ, либерализам, демократија, конституционализам.

Владимир Милисављевић

Институт за филозофију и друштвену теорију
Београд

СУВЕРЕНОВО ПРАВО НА ТУМАЧЕЊЕ БИБЛИЈЕ:
О СМISЛУ ЈЕДНОГ ТЕОРЕМА ХОБСОВЕ
ПОЛИТИКЕ

Сажетак: Хобсова политичка теорија често се посматра као модерни облик „политичке теологије“. Насупрот таквим схватањима, у овом раду заступа се секуларистички правац тумачења Хобсових политичких погледа. Хобсов теорем о сувереновом искључивом праву да тумачи Библију не може се у потпуности објаснити као консеквенца његове тезе о недељивости политичке суверености. Напротив, он је дубоко укорењен у његовој општој концепцији језика, текста и закона. Пре свега, Хобсова тврдња да суверен има право да одлучује о значењу Светог писма делимично се заснива на његовом схватању о суштинској неодређености људског језика, посебно када је реч о писаним текстовима. Ово схватање инспирирано је скептичким ауторима, од којих је посебно Монтењ утицао на Хобса. Наиме, Хобс оправдава сувереново право на тумачење нужношћу да се прекине бесконачна делатност коментарисања текста. Ипак, то право утврђује се у потпуности тек са другим кораком Хобсове аргументације, којим се суверенова интерпретација изједначава са грађанским законом, који је, са своје стране, код Хобса дефинисан као суверенова заповест. Овакво схватање лишава Библију великог дела њеног ауторитета и тиме отвара ново поглавље у историји односа религије и политике.

Кључне речи: језик, суверен, Свето писмо, тумачење, закон.

Богдана Кољевић

Нова школа за друштвена истраживања
Њујорк
ТЕОРИЈЕ О ПОСТСУВЕРЕНОМ СТАЊУ:
АГАМБЕНОВА КРИТИКА СУВЕРЕНИТЕТА

Сажетак: У чланку аутор разматра на који начин се питање суверенитета испоставља као изазов савремености. Реч је пре свега о разлици између суверенитета као симбола апсолутне моћи и суверенитета као симбола политичког легитимитета. Заступници теорије о постсувереном стању суверенитет најчешће изједначавају са децезионистичким моделом суверенитета, занемарујући идеју народног суверенитета. Аутор аргументише да управо оваква пракса редукције почива на метафизичкој интерпретацији политике, а као парадигматичан пример пост-суверенистичког дискурса анализира постмодернистичку теорију Ђорђа Агамбена. У другом делу рада разматра се разлика између Фукоовог и Агамбеновог схватања суверенитета и установљава на који начин је, у анархистичком кључу, Агамбенова критика усмерена против државе и права *per se*. Аутор закључује да Агамбенови парадокси неодређености појма суверенитета (пре свега између државе, насиља и моћи) и унутрашњих противречности не успевају да одговоре ни на другачију традицију мишљења о суверенитету, ни на изазове савремене политичке праксе.

Кључне речи: децезионистички суверенитет, народни суверенитет, држава, право, моћ, насиље, умно делање, сингуларност, субјективност.

Иван Миленковић

Трећи програм Радио Београда
Београд
ПАРАДОКС СУВЕРЕНОСТИ
(Ђорђо Агамбен: од филозофије језика
до политичке филозофије)

Сажетак: Парадокс суверености који је формулисао Карл Шмит гласи: суверен је истовремено изван и унутар правног поретка. Или: суверен има право да суспендује право. Или: суверен који је укључен у правни поредак има право да себе искључи из тог поретка. Тај суверени искорак суверена назива се ванредним стањем. Сувереност је, утолико, увек већ одређена том структуром искључујућег укључивања. Управо на том месту парадокса, на том појму који је одређен парадоксалном структуром, те на преображајима којима је појам суверености изложен у савременом контексту, италијански филозоф Ђорђо Агамбен проналази повлашћено место за филозофски дискурс. Знаменити језички обрат, умногоме припремљен у Хајдегеровој кухињи, који је филозофију окренуо са проблема свести ка проблему језика, Агамбену је послужио да открије политички потенцијал језика, те да управо из тако задобијене перспективе, са изоштреним осећајем за парадокс (који је увек већ у самоме језику), директно приступи појму суверености. Утолико се његово скоро две деценије дуго бављење филозофијом језика показује својеврсном припремом за улазак у проблеме политичке филозофије.

Кључне речи: сувереност, Карл Шмит, ванредно стање, језик, политика.

Симон Гоајар-Фабр

Универзитет у Кану

Француска

ПОЈАМ СУВЕРЕНОСТИ ОД БОДЕНА ДО ХОБСА

Сажетак: У овом тексту аутор анализира појам суверенитета у Боденовој и Хобсовој теорији, за које се често истиче да су сродне. Компа-ративна анализа, међутим, показује да су радикалне дивергенције у основама врло оштре и да се заправо ради о две сасвим различите концепције суверености. Реч је о две парадигме политичке науке, од којих једна упућује на Хобсов артифицијелизам, а друга на Боденов натура-лизам, из чега произилазе другачија одређења суверенитета.

Кључне речи: сувереност, Боден, Хобс, држава, политичка наука.

Хасо Хофман

Универзитет Хајделберг

СР Немачка

„СУВЕРЕН ЈЕ ОНАЈ КО ОДЛУЧУЈЕ

О ВАНРЕДНОМ СТАЊУ“

Сажетак: Полазећи од Шмитовог одређења суверенитета, као и Шмитове критике Келзена, аутор у првом делу рада показује да су општи проблеми односа права и стварности већ тада били разматрани у расправама о суверености. У другом делу рада аутор аргументише да је тај проблем и даље значајан за савремене теорије државе, као и за дискусију о уставу Европе. Анализа државе и устава Савезне Републике Немачке показује да у једном делу немачке теорије државног права Шмитове тезе и традиција настављају свој живот, али у новој равни, тј. у могућим уставним сукобима у вези са конституционализацијом Европе. Аутор закључује да се, међутим, правни поредак Европске уније, иако је настао из уговора између држава-чланица, не може без остатка поново свести на њих, и да са европским сплетом норми више није реч о алтернативи између последње одлуке и хаоса, већ о алтернативи између права последње речи и различите врсте преговарачких процедура.

Кључне речи: Шмит, Келзен, норма, стварност, устав, немачки етатизам, Европска унија.

Хелмут Кварич

Слободни универзитет Берлин

СР Немачка

СУВЕРЕНОСТ У ВАНРЕДНОМ СТАЊУ

(О појму суверености у делу Карла Шмита*)

Сажетак: Реч „сувереност“ покрива читав комплекс појмова са посебним обележјима која, у различитим контекстима, заузимају различите позиције. Аутор прати трагове који су Карла Шмита, у различитим делима, водили у истраживањима, примећујући да се појам суверености и сам мења, те да у систему државног и међународног права добија нову функцију. У том погледу Вајмарски устав, са свим својим слабостима, одиграо је пресудну улогу у Шмитовом бављењу појмом суверености. Збивања у Русији друга су важна Шмитова инспирација, као и жива расправа између ауторитета за уставно право попут Ханса Келзена и Хермана Хелера. Најзад, историја овога појма, нарочито у њеном

конзервативном краку, умногоме је одредила Шмитов приступ појму суверености.
Кључне речи: сувереност, међународно право, Карл Шмит, ванредно стање, устав.

Стефен Д. Краснер

Универзитет Стенфорд

САД

ПОДЕЛА СУВЕРЕНИТЕТА

Нове институције за урушене и пропале државе

Сажетак: С обзиром на то да многи примери протеклих деценија указују на чињеницу да правила конвенционалног суверенитета више не функционишу, аутор се залаже за артикулисање алтернативних институционалних споразума, које види пре свега у идеји подељеног суверенитета и старатељства. Значај испитивања могућности за нове институционалне форме аутор проналази у чињеници да су националне власти често неуспешне или неспособне, те да је потребна легализација делања и надлежности спољних актера који неретко *de facto* већ контролишу домаће суверенитете у угроженим областима.

Кључне речи: конвенционални суверенитет, подељени суверенитет, старатељство, партнерство, протекторат.

Млађен Ковачевић

СПОЉНИ ДУГ И СТЕПЕН СПОЉНЕ

ЗАДУЖЕНОСТИ СРБИЈЕ

Сажетак: У годинама почетка распада СФР Југославије Србија је била у групи нискозадужених земаља јер је њен спољни дуг био мањи од извоза робе и услуга, а поготову од бруто домаћег производа. У време санкција спољни дуг Србије је знатно повећан, а бруто домаћи производ био је више него преполовљен, док се извоз робе и услуга свео на мање од трећине извоза из 1990. године, па се Србија у 2000. години нашла у групи десетак најзадуженијих земаља. Током протеклих шест година Париски клуб је СР Југославији отписао 66 одсто, а Лондонски клуб 62 одсто њеног дуга, а преостали део дуга је, уз почек од пет година, репрограмиран на 22, односно 20 година. У 2006. години Србија је превремено вратила милијарду и 136 милиона долара. И поред тога, због коришћења високог износа нових кредита, износ спољног дуга Србије је растао. Степен спољне задужености је знатно смањен, али је Србија остала у групи високозадужених земаља. Последњих година врло динамично расте приватни дуг, што је нарочито дошло до изражаја 2006. и у првих седам месеци 2007. године, па је укупни спољни дуг крајем јула 2007. године износио 21,816 милијарди долара, што је 101 одсто више него крајем 2000. године. Спољни дуг Србије је на крају 2006. био за 2,28 пута већи од извоза робе и услуга. Према критеријуму Светске банке, Србија је остала у групи високозадужених земаља. Тврдње чланова претходне Владе Србије да је проблем спољног дуга решен, да се она налази у групи средњезадужених и да се брзо приближава групи нискозадужених земаља – немају никакве објективне основе.

Кључне речи: спољни дуг, степен задужености, дужничка криза, Србија.

Слободан Аћимовић

Економски факултет

Универзитет у Београду

МОНОПОЛИ ИЛИ ДОМИНАНТНЕ ПОЗИЦИЈЕ НА ТРЖИШТУ – САД, ЕВРОПА И СРБИЈА

Сажетак: Што је држава слабије развијена, што су њени механизми контроле тржишта неадекватнији, то је теже доказати злоупотребу доминантне позиције на тржишту. Овај текст указује на ту „танану разлику“ која постоји између најјаче фирме у некој бранши и злоупотребе доминантне позиције на тржишту. САД и ЕУ се државним мерама боре против разних монополистичких понашања. Насупрот њима, некадашње источноевропске земље не могу се похвалити таквим активностима. Како се недозвољена понашања највише виде тамо где имају највише додира са финалним купцима, тачније у прехранбеној малопродаји, одабран је тај сегмент тржишта да би се приказали најбитнији трендови. У тексту се даје и предлог унапређења тржишног понашања у Србији. Он мора да иде у два правца: 1) формирање континуираних истраживања независне институције (агенције), у оквиру које би радили доказани експерти у овој области и која би пратила и указивала на евентуалне злоупотребе доминантне позиције на тржишту; 2) бескомпромисна примена закона против нетржишних понашања.

Кључне речи: картели, тржиште, конкуренција, марже, трговина прехранбеним производима.

Ружица Мрдаковић-Цветковић

Институт за економику пољопривреде

Београд

ИНТЕГРАЦИОНИ И ДЕЗИНТЕГРАЦИОНИ ПРОЦЕСИ НА ПРОСТОРИМА ЈУГОИСТОЧНЕ ЕВРОПЕ

Сажетак: У овом раду анализирају се процеси интеграције и дезинтеграције на Балкану и међународноправни континуитет Србије после одвајања Црне Горе. Србија наставља континуитет чланства бивше државне заједнице Србија и Црна Гора у међународним и регионалним организацијама, а посебно у међународним финансијским организацијама као што су Међународни монетарни фонд, Међународна банка за обнову и развој, Европска банка за обнову и развој и друге. Насупрот процесу дезинтеграције, економски интерес је мост сарадње између различитих и сличних земаља, између земаља југоисточне Европе и бивших југословенских република.

Кључне речи: интеграција, дезинтеграција, Балкан, споразуми, сукцесија, одвајање, економске везе.

Рајко Буквић

Мегатренд универзитет

Београд

ТРАНЗИЦИЈА У РУСИЈИ: ЛИБЕРАЛИЗАМ У ИЗВЕДБИ „ПОРОДИЦЕ“

Сажетак: У периоду дужем од деценије и по од почетка процеса транзиције тзв. комунистичких привреда ка тржишној економији прикупљено је доста емпиријског материјала о токовима и резултатима тог процеса. Један од његових најзначајнијих аспеката свакако је транзиција у Русији, највећој и по многим мишљењима најбогатијој земљи света. Насупрот обећањима реформатора о ослобађању приватне иницијативе и на томе заснованом неспутаном развоју и порасту стандарда, земља је запала у дубоку и дуготрајну кризу, уз огромно осиромашење огромне већине становника. Шта се заиста десило у Русији и зашто су резултати толико супротни од обећаваних? Иако је у условима контроле „слободних“ медија до правих информација тешко доћи, неке од публикација ипак се „пробијају“ у јавност и дају слику о до сада пређеном путу, снагама које су водиле промене и методима који су коришћени. У тој слици преовлађујућу улогу добија група људи из непосредног окружења бившег председника Русије, коју чине његова најближа родбина и шири круг пријатеља. У раду се описује како се та група, скривена иза „либералних“ парола, коришћењем безобзирних отимачких и пљачкашких метода обогатила на рачун најширих слојева руског становништва и распродаје у бесцење руских огромних природних и других богатстава. Највећа је иронија што је та група добар део својих акција успела да прикаже као законите доношењем лоших, нејасних, па чак нелегалних и неуставних закона и других прописа. Штета до сада нанета земљи од ове групе мери се већ многим десетинама милијарди америчких долара и засада јој се не види крај.

Кључне речи: Русија, транзиција, олигархија, „породица“, (не)законитост, спољна трговина, инвестиције, централна банка.

Мирослав Н. Јовановић

Економска комисија УН за Европу
Женева

ГЛОБАЛИЗАЦИЈА СЕ ПРИБЛИЖАВА: ДОЧЕКАТИ ЈЕ СА ЦВЕЋЕМ ИЛИ НАОШТРИТИ САБЉЕ?

Сажетак: Глобализација је велика економска и политичка тема нашег времена. У дискусијама се јављају велике конфузије и неслагања, јер различити људи процес глобализације схватају различито. Уколико је глобализација исход понашања транснационалних корпорација, то значи да нове технологије, које дозвољавају уситњавање производње и пад цене превоза и комуникација, омогућују овај процес. Моћ компанија се повећала на рачун снаге државе. Ипак, уз подршку шире јавности и невладиних организација, владе могу да обуздају процес глобализације. Глобализација доноси друштву многе погодности. Некада је постојала нада да ће глобализација донети добро свима. Како време одмиче, друга страна глобализације постаје све уочљивија. Уколико је циљ глобализације увођење и наметање истих стандарда свуда и за свакога (укључујући и начин размишљања), онда се према крајњем циљу не разликује од неокомунизма.

Кључне речи: глобализација, уситњавање, транснационалне корпорације, директна

страна улагања, технологија, интеграција.

Златко Исаковић

Институт за европске студије

Београд

УТИЦАЈ И ПОЛИТИЧКА МОЋ

у МЕЂУНАРОДНИМ, ГЛОБАЛНИМ

И ДРУГИМ ОДНОСИМА

Сажетак: Рад је посвећен питањима везаним за односе између политичке моћи и утицаја у међународним, глобалним и другим односима. Ова тема је обрађена у раду имајући у виду концепте, прво, моћи уопште, социјалне и политичке моћи. Друго, обрађују се различите класификације поступака који се користе за вршење утицаја у међународним, глобалним и другим односима. Закључује се да се међу те поступке могу уврстити убеђивање, обећања, награде, претње, казне и можда условљавања (бар према мишљењима појединих аутора). Други основни закључак је да утицај представља један од основних појавних облика испољавања и коришћења политичке моћи у међународним, глобалним и унутрашњим односима.

Кључне речи: моћ, друштвена моћ, политичка моћ, утицај, убеђивање, обећање, награда, претња, казна, условљавање, међународни односи, глобални односи.

Александар Добријевић

Институт за филозофију и друштвену теорију

Београд

ФИЛОЗОФИ КАО ВАСПИТАЧИ

Сажетак: У тексту се најпре разматрају међусобне сличности и разлике, тачке разлика и тачке преклапања, између три модела мислилаца: „филозофа као адвоката“, „филозофа као судије“ и „филозофа као васпитача“. Потом се трага за једним моделом „филозофа ка васпитача“ који би евентуално могао да има важење „аутономног“, немешовитог модела.

Кључне речи: „филозофи као васпитачи“, „филозофи као адвокати“, „филозофи као судије“, „систематски“ филозоф, „едификујући“ филозоф, „филозоф-краљ“, „филозоф-аутодидакт“, теза интимности, теза радикалне интимности.

Драган Ђукановић

Институт за међународну политику и привреду

Београд

ПОЛОЖАЈ СРБА У ПОСТЈУГОСЛОВЕНСКИМ

ДРЖАВАМА

Сажетак: У овом раду аутор анализира уставни и законски положај припадника српског народа у државама насталим дисолуцијом некадашње Југославије – Републици Словенији, Републици Хрватској, Босни и Херцеговини, Републици Црној Гори и Републици Македонији. С тим у вези он указује и на број Срба у постјугословенским

државама, упоређујући при томе податке са пописа становништва Југославије из 1991. године и пописа који су обављени током протеклих неколико година у новонасталим државама (2001–2003). Такође, посебна пажња у овој анализи посвећена је „стању на терену“, односно стварном положају Срба у наведеним државама. Припадници српског народа настањени у државама насталим од Југославије суочени су са непризнавањем статуса мањине (Словенија и Црна Гора), као и са постепеном интеграцијом и асимилацијом (Хрватска и Македонија). Положај Срба у Босни и Херцеговини се, како истиче аутор, умногоме разликује од статуса њихових сународника у другим постјугословенским државама захваљујући начелу конститутивности, односно пуној једнакоправности овог народа са Бошњацима и Хрватима.

Кључне речи: бивша Југославија, Срби, етничка мањина, конститутивни народ, интеграција, асимилација, Словенија, Хрватска, Босна и Херцеговина, Црна Гора, Македонија.

NEW SERBIAN POLITICAL THOUGHT

New Edition, vol. XV (2007), no. 3-4

CONTENTS

Editorial5

TOPIC OF THE ISSUE

sovereignty

Michael Savage

Legalizing politics and politicizing law11

Saša Gajić

Sovereignty and international Law in post-sovereign world31

John Fonte

Sovereignty and transnational progressivism51

Ian Zuckerman

Reconstructing popular sovereignty with and against

Hannah Arendt59

Vladimir Milisavljević

On sovereign's right to interpret the scriptures:

The political sense of Hobbs's theory91

Bogdana Koljević

post-sovereign state theories: Agamben's critique of sovereignty111

Ivan Milenković

Paradox of sovereignty	127
Dossier	
Simone Goyard-Fabre	
The concept of sovereignty from Bodin to Hobbes	137
Hasso Hofmann	
“sovereign is the one who decides on the state of exception“	159
Helmunt Quaritch	
sovereignty in state of emergency	175
Stephen Krasner	
Sharing sovereignty	203
Economic policy	
Mladen Kovačević	
Foreign debt and foreign debt service of Serbia	239
Slobodan Aćimović	
Monopolies or dominant positions in the market – USA, Europe and Serbia	269
Ružica Mrdaković-Cvetković	
Integration and disintegration processes in South-East Europe	281
Rajko Bukvić	
Transition in Russia: Liberalism at the manner of the “Family“	291
Miroslav n. Jovanović	
Globalization is coming: prepare flowers or sharpen swords?	317
Studies	
Zlatko Isaković	
Influence and political power in international, global and other relations	343
Aleksandar Dobrijević	
Philosophers as educators	357
Dragan Đukanović	
The position of Serbs in post-yugoslav states	367
Polemics	
Marija Obradović	
The cult of Tito and Serbian working class	379
Reviews	
Aleksandar Novaković	
A new opportunity for America (Zbignjev Bžežinski, Druga šansa: Tri predsednika i kriza američke supersile)	393
Saša Gajić	
A critique of new imperialism	

(The New Imperialism, Ideologies of Empire)	400
Dejan Petrović	
A bit of ontological optimism	
(Entoni Gidens, Odbegli svet/Odbegli svet)	404
Ivan Milenković	
The crisis of a crisis	
(Alpar Lošonc, Суверенитет, моћ и криза)	409
Milica Vesković	
When is secession justified?	
(Aleksandar Pavković i Petar Radan, Stvaranje novih država)	413
Aleksandar Lukić	
Ethics, business and communication	
(Simo Elaković, Poslovna etika i komuniciranje)	417
Jovana Papan	
Europe as a disease	
(Mitja Velikonja, Evropa: kritika novog evrocentrizma)	420
Slobodan G. Marković	
History of the Dečani issue	
(Dušan t. Bataković, Dečansko pitanje)	427
Dobrica Gajić	
Kosovo in Rambouillet	
(Milan Komnenić, Klopka u Rambujeu)	433
Contents	439

SUMMARIES

Michael Savage

LEGALIZING POLITICS AND POLITICIZING LAW

Summary

The author investigates the issue of sovereignty through the relationship between modern politics and International Law, particularly by analyzing the modern shift of that relationship in which the scope of the International Law has widened, whereas the fact that it is based on the will of sovereign states is denied. The author expresses his view and argues that the intertwining of politics and law is harmful for politics and that it is necessary to view them as

different spheres of action. Accepting the principle of sovereignty, which is a significant part of the international law, gives a solid basis for International Relationships and is the only way of confronting the power politics.

Key words: international politics, international law, sovereignty.

Saša Gajić

SOVEREIGNTY AND INTERNATIONAL LAW IN THE POST-SOVEREIGN WORLD

Summary

Evolution of the sovereignty concept in modern nation-states in the globalizing post-sovereign world is one of the key issues that receives the attention of experts. This paper analyzes the relation between the concept of sovereignty and the modern state, including the consequent creation of the “Westphalian” international order and the inherent international law, which has been known for three and a half centuries, as those modern states grew and became more complex. By observing social tendencies and the diffusion of power in the post-modern international community, the author has adopted a view of the circular course of the sovereignty theory which broke off with its universalist and personal roots from the ancient world and the Middle Ages, made a long journey through history and finally found itself facing the issues of universal and comprehensive supra-state sovereignty. Adopting a value-judgement based attitude towards this process does not involve denial of sovereignty as such, but giving preference to one kind of sovereignty over another. Social reality and proponents of post-sovereign international order do not actually deny the concept of sovereignty in its essence, but merely deny capacities of certain nation-states to efficiently exercise it in the new circumstances.

Key words: sovereignty, international law, international community, transformation, natural law, post-sovereignty, world state.

Ian Zuckerman

RECONSTRUCTING POPULAR SOVEREIGNTY WITH AND AGAINST HANNAH ARENDT

Summary

In this article the author seeks to examine possibilities for reconstructing the theory of popular sovereignty within modern political and democratic theories. The author tries to defend popular sovereignty as the key and constituent element of modern society, which is contrary to its rejection that is often found in modern criticism citing Hannah Arendt. Having rejected her critique of sovereignty, since it focuses solely on the model of authoritarian and/or absolutist sovereignty, the author goes on to analyze several attempts to reconstruct popular sovereignty in view of recent objections to it. These attempts are grouped around two theoretical models of interpretation – the discourse theory model, based on Jürgen Habermas’ philosophy and the constituent subject model, which stems from Carl Schmitt’s theories of politics and law. In the second part of the paper the author connects different and often opposing conclusions of these theories and tries to formulate a coherent and modern concept of popular sovereignty, able to confront traditional criticism. The author also tries to respond to modern theoretical challenges

illustrated in the risk of citizens' passivity towards participation in constitutional social processes and oligarchization and imperialization of liberal and democratic practices in the US. As a final point, he suggests that the "legitimacy crisis" of modern institutions comes from the fact they are not founded on adequately represented unity of people, whose place of constituent political power is usurped by constituted branches of governance.

Key words: popular sovereignty, authoritarian sovereignty, constituent power, constituted power, liberalism, democracy, constitutionalism.

Vladimir Milisavljević

ON SOVEREIGN'S RIGHT TO INTERPRET THE SCRIPTURES: THE POLITICAL SENSE OF A HOBBSIAN THEORY

Summary

Hobbes's political theory is often considered as a modern form of „political theology“. However, in this paper, I argue for a secularist explanation of his political views. Hobbes's theory of sovereign's exclusive authority in the matter of interpretation of the Scriptures cannot be fully accounted for as a logical consequence of his thesis that sovereignty is one and indivisible. On the contrary, this theory is deeply rooted in his general philosophical views on language, text and law. First of all, Hobbes's statement of sovereign's right to decide on the meaning of Scriptures is partly based on his conception of the inner indeterminateness of human language, especially when it comes to written texts. This conception is inspired by sceptical authors, such as Montaigne: Hobbes justifies sovereign's right to the interpretation by the necessity of putting an end to the plethora of commentaries. However, this authority is positively established only with the second step of his argument – with his identification of sovereign's interpretation of Scriptures with civil law, which is itself defined in his writings in terms of sovereign's command. This theory deprives the Scriptures of the greatest part of their authority and opens a new chapter in the history of relations between religion and politics.

Key words: interpretation, language, law, Scriptures, sovereign.

Bogdana Koljević

POST-SOVEREIGN STATE THEORIES: AGAMBEN'S CRITIQUE OF SOVEREIGNTY

Summary

In this article the author analyzes the way in which the question of sovereignty poses a challenge to the present. It is about the difference between sovereignty, as a symbol of absolute power, and sovereignty as a symbol of political legitimacy. Proponents of the post-sovereign state theory often identify sovereignty with decisionist model of sovereignty, while ignoring the idea of popular sovereignty. The author argues that this practice of reduction lies in

metaphysical interpretation of politics, and analyzes the post-modernist theory of Giorgio Agamben as a telling example of post-sovereignty discourse. The other part of the paper deals with the difference between Foucault's and Agamben's views of sovereignty and determines how, in terms of anarchism, Agamben's critique is directed against the state and law per se. The author concludes that Agamben's paradoxes of undefined concept of sovereignty (primarily between the state, violence and power) and internal contradictions cannot compete with a different tradition of thought about sovereignty or with challenges of the current political practice. **Key words:** decisionism sovereignty, popular sovereignty, state, law, power, violence, intellectual action, singularity, subjectivity.

Ivan Milenković

PARADOX OF SOVREIGNTY

Summary

The paradox of sovereignty, formulated by Carl Schmitt, reads: the sovereign is, at the same time, outside and inside the juridical order. Or: the sovereign has power to suspend the law. Or: the sovereign who is included in juridical order can exclude himself from it. This measure, taken by the sovereign, is what we call state of exception. Sovereignty is therefore always already determined by the structure of excluding inclusion. It is this part of the paradox, the concept determined by the paradoxical structure, and the transformations to which the concept of sovereignty is exposed, where the Italian philosopher Giorgio Agamben finds a privileged place for political discourse. This famous reversal, which comes primarily from the works of Heidegger, was useful to Agamben, who discovered the political potential of language. He used this new perspective with a keen sense for paradox (which is always part of language itself) to directly approach the concept of sovereignty. Therefore, Agamben's two-decade work on the philosophy of language is in that sense a kind of preparation for tackling the problems of political philosophy.

Key words: sovereignty, Carl Schmitt, state of emergency, language, politics.

Simone Goyard-Fabre

THE CONCEPT OF SOVEREIGNTY FROM BODIN TO HOBBS

Summary

In this text the author analyzes the concept of sovereignty in Bodin's and Hobbes' theories, the similarity of which she often emphasizes. However, a comparative analysis of these theories shows that their foundations are radically divergent and that there are actually two concepts of sovereignty. Thus, there are two paradigms of political science – one referring to Hobbes's artificialism, and the other to Bodin's naturalism, which brings us to two definitions of sovereignty.

Key words: sovereignty, Hobbes, state, political science.

Hasso Hofmann

“SOVEREIGN IS HE WHO DECIDES ON THE STATE OF EXCEPTION”

Summary

Starting with Schmitt's definition of sovereignty and Schmitt's critique of Kelsen, the author shows that general issues of the relations between law and reality were discussed in debates on sovereignty even at their time. In the other part of the paper the author argues that the problem is still significant for modern theories of state and for debates about the European Constitution. An analysis of the state and Constitution of the Federal Republic of Germany shows that in some parts of German state law theory Schmitt's arguments and tradition still live, but in a new dimension, that is, in possible constitutional conflicts about the constitutionalization of Europe. However, the author concludes that the legal order of the European Union, although founded on agreements between the member-states, cannot be based solely on these agreements, and that a European set of norms is no more the choice between last decision and chaos, but the between the right to have the final say and different kinds of negotiating procedures.

Key words: Schmidtt, Kelsen, norm, reality, constitution, German etatism, European Union.

Helmut Quaritch

SOVEREIGNTY IN STATE OF EMERGENCY

Summary

The word “sovereignty” covers a complex range of concepts which have different positions in different contexts. The author follows the clues that guided Carl Schmitt's research and notices that the concept of sovereignty has changed and that it assumed a new function within the systems of state and international law. Despite its weaknesses, the Weimar Constitution played a crucial role in Schmitt's work on the concept of sovereignty. Other important sources of Schmitt's inspiration are the situation in Russia and the heated argument between experts on constitutional law Hans Kelsen and Hermann Heller. Finally, the history of this concept, especially its conservative part, had a huge impact on determining Schmitt's approach to sovereignty.

Key words: sovereignty, international law, Carl Schmitt, state of exception, constitution.

Stephen Krasner

SHARING SOVEREIGNTY

Summary

Since many examples from previous decades point to the fact that the rules of conventional sovereignty are not functional anymore, the author suggests that alternative institutional agreements be articulated, which he sees in shared sovereignty and trusteeship. Analyzing options for new institutional forms is important because national authorities are often unsuccessful or incompetent, and because there is a need to legalize the actions and jurisdiction of outsiders who often have de facto control over national sovereignty in threatened areas.

Key words: conventional sovereignty, shared sovereignty, trusteeship, partnership, protectorate.

Mladen Kovačević

FOREIGN DEBT AND FOREIGN DEBT SERVICE OF SERBIA

Summary

After very high credit borrowing in 2006 and the statement of a representative of the IMF, in the mid of April this year, on the foreign debt as the largest problem in Serbian economy, the dimension and level of it are again of current interest.

At the beginning of disintegration of former Yugoslavia, Serbia was in the group of low indebted countries, for its foreign debt was lower than goods and services export, as well as its Gross Domestic Product (GDP)

During the sanction period, due to regular and default interests accounting, Serbian foreign debt considerably increased while its GDP was decreased more than 50 percent, export was drastically reduced, thus, in 2000. Serbia was among the ten most indebted countries.

In the past five years, the Paris Club wrote off 66%, while the London Club 62% of the Yugoslav debt, whereas the rest of it, with 5 years grace period, was restructured to 22, or 20 years.

Despite it, the Serbian foreign debt grew dynamically because of high credit borrowing. For the last few years the private debt has grown considerably, especially noticed in 2006, so the foreign debt was 19.606 billion dollars at the end of year, which is 81% more than it was at the end of 2000. The Serbian foreign debt in Euros was 14.884 billions, which is 27,7% higher than at the end of 2000. Considering the data for 2006. Serbia was high indebted countries.

New coming government of Serbia should engage the top experts from the field to create an optimal strategy for foreign debt management. This Strategy should be adopted in the Parliament and consistent carried out, in order to stay out of severe debt crises and unpleasant economic and social consequences.

Key words: foreign debt, foreign debt service, debt service ratio, external sustainability, growth, Serbia.

Slobodan Aćimović

MONOPOLIES OR DOMINANT POSITIONS IN THE MARKET – USA, EUROPE AND SERBIA

Summary

The less developed a state is and the less adequate its mechanisms of market control are, the more difficult it is to prove abusing the dominant position in the market. The US and EU have taken measures against different kinds of monopolism. On the other hand, countries of the former Eastern Bloc cannot claim praise for similar activities. Since illegal activities are most conspicuous in the spheres where there is more contact with ultimate buyers, or to be more precise, in food items retail, the author has chosen this segment of the market in order to show the most important tendencies. This text also features a proposal of how to improve market behavior in Serbia. The proposal has two segments: 1) Forming an independent institution (agency) for constant monitoring; the agency would employ proven experts in the field and it would watch and point at instances of abusing the dominant market position. 2) Strict enforcement of law in all cases of market misbehavior.

Key words: cartels, market, competition, profit margins, food items trading.

Ružica Mrdaković-Cvetković

INTEGRATION AND DISINTEGRATION PROCESSES

IN SOUTH-EAST EUROPE

Summary

The paper analyses problems integration and disintegration in the Balkans, and international legal continuity of Serbia after secession of Montenegro. The Serbia have to continue membership of the former State Union Serbia and Montenegro in international and regional organizations, special in international financial organizations: the International Monetary Fund, the International Bank for Reconstruction and Development, the European Investment Bank, the European Bank for Reconstruction and Development, and others. In front disintegration, economy is the bridge between different and the same countries, between south-east Europe countries and former Yugoslav republics.

Key words: integration, disintegration, Balkan, convencions, succession, secession, economic relations.

Rajko Bukvić

TRANSITION IN RUSSIA: LIBERALISM AT THE MANNER OF „FAMILY“

Summary

During the period of fifteen years from the beginning of the transition from the communist to market economy in Eastern and Southeastern Europe countries, there has been a lot of empirical evidence about this process and its results. One of the most important aspects of this process is the transition process in Russia, the biggest and probably the richest country in the world. At the beginning of the transition the reformators promised the liberation of private entrepreneurship and huge development and standard increase based on it, but the country fell into deep and longterm crisis, with enormous povertication of the most citizens of the country. What has really happened in Russia and why are the results so defferent from the promises? Although in the circumstances of the control of „free“ media the real information are practically unknown, some of the publications come out. They give an image of what has been done so far, of the forces which have made the reforms and the used methods. And in that image, the friends and the closest members of the family of the Russian ex-president get the prevalent role. The paper show how they all got rich by using unscrupulous methods of robbery, which was carried out among the russian population, and by inappropriate selling of the huge natural and other resources. The biggest irony is that the team of those people has managed to hide a big part of their actions by adadopting bad, vague and even illegal and unstatutory laws and other rules. The loss made by this team to the country is estimated at tens of billions of US dollars, and it will probably multiply in the future.

Key words. Russia, transition, oligarchy, „family“, (il)legality, foreign trade, investments, central bank.

Miroslav N. Jovanović

GLOBALIZATION IS COMING: PREPARE FLOWERS OR SHARPEN SWORDS?

Summary

Globalisation is a great economic and political story of our times. There is a lot of confusion and disagreement in discussions as the process of globalisation means different things to different people. If globalisation is the outcome of the behaviour of transnational corporations, then this

process is made possible by new technologies that permit fragmentation of production and fall in the cost of transport and communications. The power of firms increased to the detriment of the power of the state. Still, governments supported by the general public and non-governmental organisations are able to put a cap on the globalisation process. Globalisation brings many amenities to the society. There were once hopes that globalisation would benefit everyone. As time passes by, globalisation's downside becomes more and more apparent. If the goal of globalisation is to introduce and force the same standards for all and everywhere (including in the way how the people think), then it does not differ from neo-communism in the final objective.

Key words: globalisation, fragmentation, transnational corporations, foreign direct investment, technology, integration.

Zlatko Isaković

INFLUENCE AND POLITICAL POWER IN INTERNATIONAL, GLOBAL AND OTHER RELATIONS

Summary

The work deals with the issue of relationships between political power and influence in international, global and other relations. The issue is elaborated in the work having in mind the questions of, first, power in general, social and political power, and influence; secondly, actions for exerting influence. The work provides various lists of these actions, and author's conclusions about the issue: persuasion, promise, reward, threat, punishment and maybe conditioning (at least according to certain author's views). Influence is determined as a key form of looming and utilisation of political power in international relations.

Key words: power, social power, political power, influence, impact, persuasion, promise, reward, threat, punishment, conditioning, international relations, global relations.

Aleksandar Dobrijević

PHILOSOPHERS AS EDUCATORS

Summary

The author considers foremost the mutual similarities and differences, the points of divergence and the points of overlapping, between three models of thinkers: "philosophers as lawyers", "philosophers as judges" and "philosophers as educators". Then he examines one model of "philosophers as educators" that eventually could have the dignity of "autonomous", unmixed model.

Key words: „philosophers as educators“, „philosophers as lawyers“, „philosophers as judges“, „systematic“ philosopher, „edifying“ philosopher, „philosopher-king“, „philosopher-autodidactic“, intimacy-thesis, radical intimacy-thesis.

Dragan Đukanović

THE POSITION OF SERBS IN POST-YUGOSLAV STATES

Summary

In this paper the author analyzes constitutional and legal positions of Serbs in the states founded in the aftermath of the disintegration of the former Yugoslavia – the republic of Slovenia, the Republic of Croatia, Bosnia and Herzegovina, the Republic of Montenegro and the Republic of Macedonia. He also points out the number of Serbs in the post-Yugoslav states, at the same time comparing data from the 1991 Census and censuses taken in recent years (2001-2003). This analysis particularly emphasizes the current situation, that is, the position of Serbs in the aforementioned states.

Serbs living in ex-Yugoslav states are not recognized as a minority (the Republics of Slovenia and Montenegro) or are being gradually integrated and assimilated (the Republics of Croatia and Macedonia). The position of Serbs, as the author points out, is different in many aspects in Bosnia and Herzegovina due to the principle of their full constitutionality, that is, their being equal with Bosnians and Croats.

Key words: former Yugoslavia, Serbs, ethnic minority, constitutive people, integration, assimilation, Slovenia, Croatia, Bosnia and Herzegovina, Montenegro, Macedonia.